

NORGES HØYESTERETT

Den 12. april 2022 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Bull, Høgetveit Berg og Sæther i

HR-2022-752-U, (sak nr. 22-039334SIV-HRET), sivil sak, anke over sakskostnadsavgjørelse:

A (advokat Magnhild Pape Meringen)

mot

B

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder særskilt anke over sakskostnader i en sak om midlertidig avgjørelse om fast bosted og samvær for partenes to felles barn.
- (2) Møre og Romsdal tingrett avsa 15. november 2021 kjennelse med slik slutning:
 - «1. C og D skal bo fast hos A frem til det foreligger dom i saken.
 2. C og D skal ha et dagssamvær på 5 timer med B annenhver uke fra uke 48 og frem til det foreligger dom i saken.
 3. B pålegges å erstatte A sine sakskostnader med kr 16 000,-, innen 2 uker fra forkynnelse av kjennelsen.»
- (3) Frostating lagmannsrett avsa 9. januar 2022 kjennelse med slik slutning:
 - «1. Anken over tingrettens kjennelse punkt 1 forkastes.
 2. C og D skal ha et dagsamvær på 5 timer med B annenhver lørdag og annenhver søndag frem til det foreligger dom i saken.
 3. Sakskostnader for tingretten og lagmannsretten tilkjennes ikke.»
- (4) A har anket lagmannsrettens kjennelse punkt 3 om sakskostnader. A anfører i korte trekk at lagmannsrettens avgjørelse av sakskostnadsspørsmålet er for dårlig begrunnet og at den bygger på feil lovanvendelse. A har vunnet saken i det vesentlige i både tingretten og lagmannsretten, og utgangspunktet i loven er da at hun har krav på å få dekket sine sakskostnader. Lagmannsretten forholder seg ikke til de i loven angitte særlig relevante

momenter for å gjøre unntak. Partenes økonomi tilsier at B dømmes til å erstatte As sakskostnader, da hans økonomi er vesentlig sterkere enn hennes.

- (5) B har ikke inngitt tilsvaret i saken.
- (6) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken gjelder lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse. Ankeutvalget kan bare prøve lovanvendelsen og saksbehandlingen ved avgjørelsen av sakskostnadene, samt bevisvurderingen så langt den utelukkende gjelder sakskostnadsavgjørelsen, jf. tvisteloven § 20-9 tredje ledd.
- (7) Lagmannsretten tar utgangspunkt i hovedregelen i tvisteloven § 20-2 andre ledd om at den som har vunnet saken fullt ut eller i det vesentlige, i dette tilfellet mor, har krav på å få dekket sakskostnadene etter tvisteloven § 20-2 første ledd. Spørsmålet er om lagmannsretten har gitt en tilstrekkelig begrunnelse når den likevel fritar far fra erstatningsansvar for lagmannsretten og tingretten etter tvisteloven § 20-2 tredje ledd.
- (8) Unntaket begrunnes slik av lagmannsretten:

«Lagmannsretten mener tungtveiende grunner gjør det rimelig at far fritas for ansvaret, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd. I tillegg til at det generelt vises tilbakeholdenhet med å idømme sakskostnader i foreldretvistsaker, mener lagmannsretten far hadde grunn til å få prøvd saken for lagmannsretten, og har ved anken oppnådd et bedre resultat enn i tingretten.

Lagmannsretten mener det heller ikke skal tilkjennes sakskostnader for tingretten, da det foreligger tungtveiende grunner som gjør det rimelig at far fritas for ansvar, jf. tvisteloven § 20-2 tredje ledd. Spørsmålet om barnas faste bosted og omfang av samvær er av stor personlig betydning for partene, som de har et felles ansvar for å løse ved samlivsbrudd.»
- (9) Som det går frem av det som er gjengitt, gir lagmannsretten en todelt begrunnelse for å anvende unntaket i tvisteloven § 20-2 tredje ledd.
- (10) For det første legges det vekt på sakstypen – «foreldretvistsaker». At det er rom for å ta hensyn til hva slags type sak det dreier seg om ved vurderingen av om det skal tilkjennes sakskostnader, er slått fast i HR-2016-486-U avsnitt 16-17, som også gjaldt daglig omsorg og samvær. I den saken ble lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse opphevet fordi den vinnende part ble tilkjent sakskostnader uten at retten, selv om saken tilsa det, ga en nærmere begrunnelse for hvorfor unntaket i § 20-2 tredje ledd ikke var aktuelt.
- (11) Det var således ingen feil av lagmannsretten i vår sak å legge vekt på at det dreier seg om en barnefordelingssak. I slike saker er domstolene gjerne noe tilbakeholdne med å idømme den tapende part kostnadsansvar, og terskelen for å anvende unntaket i § 20-2 tredje ledd er lavere enn ved de fleste andre sakstyper. Grunnen til dette er – som lagmannsretten også nevner – at disse sakene gjelder spørsmål av stor personlig betydning for partene, som de har et felles ansvar for å løse ved samlivsbrudd. Men også i barnefordelingssaker må det foretas en konkret og tilstrekkelig bred vurdering av om vilkåret i § 20-2 tredje ledd er oppfylt. I tillegg til det mer generelle argumentet for å legge terskelen for unntak fra hovedregelen noe lavere enn ellers, synes lagmannsretten kun å legge vekt på sakens utfall.
- (12) Hvor utfyllende begrunnelsen må være, avhenger av hvordan saken ligger an, sammenholdt særlig med momentene som går frem av § 20-2 tredje ledd andre punktum bokstav a til c.

Begrunnelsen må gjenspeile en tilstrekkelig bred vurdering av om tungtveiende grunner gjør det rimelig å gjøre unntak fra lovens hovedregel, jf. Skoghøy, Tvisteløsning (3. utg.) side 1339–1340. I den foreliggende saken mener ankeutvalget at lagmannsretten også skulle ha vurdert betydningen av partenes økonomi, og betydningen av at far ikke svarte på mors forslag til samvær slik tingretten la vekt på i sin avgjørelse av sakskostnadene. Begrunnelsen som kommer til uttrykk i det som er gjengitt foran berører ikke dette, og den er da for snever til å oppfylle lovens krav, selv om sakstypen tas i betraktning.

- (13) Den ankende part har krevd sakskostnader uten å spesifisere beløpet. Kravet tas til følge, og beløpet settes til 4 000 kroner inklusive merverdiavgift.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse, kjennelsens punkt 3, oppheves.

I sakskostnader for Høyesterett betaler B til A 4 000 – firetusén – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)

Henrik Bull
(sign.)

Knut Erik Sæther
(sign.)